

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי פייט מלג
מכירה ה' י סמג
לאון קפ טוש"ע מ"מ ס'
רס ספ"ג:
טו ג ד מיי פייט מלג
מלה וזה ה' י סמג
עשין זד טור מ"מ סימן
קא:
טו ה מיי שס ה' ט סמג
ס טוש"ע מ"מ ס'
קו ספ"ג א:
זו ר מיי פייט מלג מלה
וזה ה' ג סמג עשין
זד טוש"ע מ"מ ס' קט
ספ"ג א:

תוספות ר"ד (המשך)

זה לאחר באחריות ובא
י"ח דראובן וטרפה ממנו
היה שמעון מפנהו ועל
ראובן לא יוכל לחזור
שהיה שלא באחריות
לקח ממנו כן כשכחה
לראובן עצמו יפצה לו:
א"ל רבא נהי דאחריות
עליה קבלי עליה
אחריות דנפשיה מי קביל
עלייהו פי' כל העוררים
עליו שלא מחמתו קבל
עליו אבל ערעור הבא
לו מחמתו לא קבל
עליו ומודה רבא בראובן
שירש שדה מינקב ומכרה
לשמעון ושלא באחריות
וחזר ומכרה לראובן
באחריות ואחא ב"ח
דיעקב וקטרף לה מניה
דינא הוא דאזיל שמעון
ונפצי ליה מ"ט ב"ח
דיעקב בכ"ח דעלמא דמי:
אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון באחריות
והקפן עליו במלוה פי'
שלא נתן לו שמעון דמי
השהה אלא חבול לו
ש"ח ע"ליתן ומת ראובן
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
לה שמעון ופיסיה
בוזי דנא הוא דאמרי
בני ראובן לשמעון אגן
מטלטלי שבדין אבון גבך
ומטלטלי בדין אבון גבך
לא משתעבדי אמר רבא
ואי פיקח הוא שמעון
מגבי ל' ניהילי והדר גבי
ל' ניהילי מדר"ג דארי'
אבי"ח דיתומים שגבו
קרקע בחוב אביהם ב"ח
גובה אותה מהן פי' כיון
דהוה משעבדא לאביון
כאלו זבנא מרמא אבל
השתא תיקון דמטלטלי
ירחמי משתעבדי לב"ח
ואצ"ג דקיל' דהיכא דאית
ל' וזוי ללוה לא מצי
מטלטלי לב"ח בקרקע
הבא שאני משום דא"ל
אמאי שטרותו נפשיכו
משלומי משום דלית לכו
קרקע אנא עבדינא מילתא
דהוה משעבדא לאביון
דהתני לכו ותו דאמרי'
להו האי ארעא משעבדא
ליריכו ומשעבדא נמי
ליריכו מר"ג: אמר רבא
ראובן שמכר כל שדותיו
לשמעון וחזר שמעון ומכר
שדה אחת לר' ובא ב"ח
ראובן רצה מזה גובה
רצה מזה גובה ולי'
אלא דבין בינוית אבל
ובין יבירות ועידית לא

וקפו במלוה לא מצי אמרי בני ראובן לשמעון מדי דחצינן הך מעות
כאלו הן מונחין בידו במשכון תחת השדה אם יטרפוה ממנו ולי"כ אתי
שפיר דקנט באחריות דשלא באחריות אין חילוק בין זקפו ללא זקפו
ואפי' אם מ"ל דזקפו לאו דווקא ולא נקט זקפו אלא משום לומר
שנתקיים המכר דכל זמן ועל ונפיק ונפיק

ואתא בעל חוב דראובן וקטרף ליה מיניה
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה "א"ל רבא
נהי דאחריות דעלמא קביל עליה אחריות
דנפשיה מי קביל עליה יומודה רבא בראובן
שירש שדה מינקב ומכרה לשמעון שלא
באחריות ואחא שמעון ומכרה לראובן
באחריות ואחא בעל חוב דיעקב וקטרף ליה
מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה
חוב דעלמא דמי א"ל אמר רמי בר חמא דראובן
שמכר שדה לשמעון באחריות וקטרף עליו
במלוה ומת ראובן ואחא בעל חוב דראובן
וקטרף לה משמעון ופיסיה בוזי דינא הוא
דאמרי ליה בני ראובן אגן מטלטלי שבק
אבון גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא
משתעבדי אמר רבא דאי פקח אידך מגבי
להו ניהילייהו ארעא והדר גבי לה מינייהו
כרב נחמן דאמר רב נחמן אמר ר' רבה בר
אבוה דיתומים שגבו קרקע בחובת אביהן
בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן א"ל אמר רבא
דראובן שמכר כל שדותיו לשמעון וחזר
שמעון ומכר שדה אחת לר' ואחא בעל
חוב דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה
ולא אמרן אלא דובנה בינונית אבל זבנה
עידית ויבירות מצי אמר ליה להכי טרחי
וזבני ארעא דלא חייא לך ובינונית נמי לא
אמרון אלא דלא שבק בינונית דכוותה
אבל

מלוה אבל לא זקפו ליכא למיחש להם התפיסו כררי וליכא שבעה
והואיל וכן לא מצי יתמי למימר ליה ולא מידי. מ"ר. ויתמה והואיל ולא
זקפו ליכא למיחש לזרי א"כ למאן דמפרש טעמא דערין פרק שום
היתומים (דף כג.) דאין נוקקין לנכסי יתומים קטנים אלא"כ רבית
אורכלת בהן משום כררי משכחת לה דנוקקין כמו לראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות ולא זקפו עליו במלוה ומת ושלם שמעון המעות
ליתומים ואח"כ נמצאת שאינה שלו הרי עכשיו חזר על היתומים
ונוקקין והואיל ולא חיישין לזרי ואמר לי רבי נהי דיתומים
גדולים לא הוה חיישין לזרי כה"ג דיתומים קטנים חיישין טפי:
ופייסיה בוזי. אומר רבי דרבותא הוא לא מצעיא היכא דלא
פייסיה דאזינו יכול לעכב המעות אלא אפי' פייסיה
דקד"ה הרי פרע חוב שלהם וסילק בעל חוב זה מעליהן קא משמע
לן דאפי' אמרי ליה אגן מטלטלין כו': **אי פיקח אידך מגבי דהו**
ניהילייהו וכו'. מכאן יש להוכיח דאפי' דלמרי' לעיל דפרק הכותב
(דף פו.) דלינו דבעל חוב בזוי היכא דלית ליה זוי מ"מ אם הפסיד
הלוה בכך לא יתן לו זוי כגון הכא דמצי מגבי להו קרקע ואינו
עושה שלא כדון: **לראובן שמכר ב"ה שדותיו לשמעון.** פי' דקונטרס
בשטר אחד דבשני שטרות לא אמרי' רצה מזה גובה רצה מזה גובה
משום דאזינו יכול לגבות מלוי אלא"כ לקח משמעון אותה שקנה באחרונה
מראובן דאי לקח אחת מאותן שלפני האחרונה לא גבי בעל חוב מלוי
דא"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו שקנה את שלי מראובן
ומעשה שקנה שמעון נסמלק שיעבודך ונשאר שיעבודך על הנותרות

ולא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור רבנן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני חורין ואפי' הן יבירות וקטנה
דלוקח ראובן אגן בהך תקנתא לא ינחא לי כדרכא דב"ק דב"ק (דף טו.) הלכך מצי לפרש בשני שטרות וציומר. מ"ר. ולי נראה כפירוש הקונטרס
דדוקא בשטר א' אבל בשני שטרות ולקח שמעון יבירות באחרונה ולי לקח משמעון אותה שלפני האחרונה אינו יכול לגבות מלוי דא"ל להכי טרחי
וזבני ארעא דלא חייא למיקס קמך דודאי אם היו כולם ביד שמעון האחרונה שהיא יבירות היה מגבה לו וכן אם לקח שמעון עידית
באחרונה ולקח לוי אותה עידית אינו יכול לגבות מלוי אותה עידית מהאי טעמא דלהכי טרחי וזבני ארעא דלא חייא לך דודאי אם היו
כולם ביד שמעון הבינונית והיבירות שלקח לפני האחרונה שהיא עידית היה מגבה לו והיה הרשות בידו כדמפרש טעמא דב"ק (סג) וכן
אם זין לוי בינונית ושכך בינונית יכול לומר הנחתי לך מקום לגבות ממנו אפי' שלקח שמעון בשני שטרות ומיהו יתכן להיות רצה מזה גובה
רצה מזה גובה אפי' בשני שטרות ואפי' שלקח לוי משמעון אותה שלפני האחרונה דענין שהאחרונה עידית והראשונה שלקח לוי בינונית
ולא שבק בינונית דכוותה ולא מצי למימר השתא טרחי וזבני ארעא דלא חייא לך: **רצה** מזה גובה רצה מזה גובה. ואפי' דאמרי'
דאמרי' אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין ואפי' הן יבירות הכא שאני דליכא בני חורין כלל וכולהו
משועבדים ויניהו שהרי זה ה"ב"ח זבא מנכ דראובן:

ואחא בעל חוב דראובן. שהיה שטר קודם למכירה הראשונה שמכרה
לראובן לשמעון ואילו זבא ומנכא ביד שמעון הכי נמי הוה טריף לה:
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה. כשם שאילו מכרה שמעון זה לאיש
אחר באחריות וזבא בעל חוב דראובן וטרופה היה שמעון מפנהו ועל
ראובן לא יוכל לחזור שהרי שלם

באחריות לקחה הימנו כד כשמכרה
לראובן עצמו יפצה לו: **נהי דאחריות
דעלמא.** כל העוררים עליה שלם
מחמת ראובן קיבל עליה שמעון:
אחריות דנפשיה. ערעור הבא לו
מחמת עצמו: **דבעל חוב דעלמא דמי.**
המערור עליה שלם מחמת ראובן אלא
מחמת מי שמכר לו לראובן תחלה
וכשם שאם לקחה ראובן מלוי ומכרה
לשמעון שאינו אחיו שלם באחריות
וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות
וזבא בעל חוב דלוי הקודם לשטר
מכירה הראשונה וטרופה מראובן כריך
שמעון לפנותו שהרי באחריות מכרה
והוא לקחה שלם באחריות אף כשירשה
לראובן מינקב ומכרה ולא בעל חוב
דיעקב יפצהו שמעון ולא אמרי' דראובן
כרעיה דאזינו הוה ואחריות דראובן
לא קיבל עליה שמעון: **ווקפן עליו
במלוה.** שלא נתן לו שמעון דמי השדה
אלא כתב לו שטר חוב עליהם:
ופייסיה בוזי. צמעות דמי השדה
שהיה חייב ליתמי פייס את הנושה
בשכל ראובן כשנאחריות מכרה לו:
מטלטלי שבדין אבון גבך. והיה בעל
חוב של אביו מסולק ממנו שאין לנו
קרקע והמעות לא היה לך ליתן
דמטלטלי דיתמי לא משמעדי לבעל
חוב ועתה גם אתה אין לך לחזור
עליו על האחריות לפי שאין לנו
קרקע מאזינו: **מגבי להו ארעא.**
כשתצוהו היתומים יפרע להן קרקע

דמיי המעות והדר גבי מנייהו בשביל דאמרי' ולא מצי למימר
לא ירשנו קרקע זה מאזינו אלא לקנהוהו במעות דאמר להו ע"י שעבוד
חוב אביהם זבא לם והרי היא לם כירושת קרקע שלקח אביהם
בחייו: **ז"ח.** של אביהם: **חוזר וגובה אוסה מהם.** כאלו נפלה
להם ממת דירשה: **על שוואיו.** בשטר אחד. דבשני שטרות אין
גובין מלוי אלא א"כ לקח משמעון אותה שלקח מראובן באחרונה
דמצי א"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו כשלקח את זו ואין
זו כשעבודך דאין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני
חורין: **רצה מזה גובה רצה מזה גובה.** וכדמסיים ואזיל דזון לוי
משמעון בינונית ששעבוד בעל חוב עליה ולא שבק בינונית משל
לראובן אלא שמעון הלכך רצה לגבות משמעון עידית גובה דאמר
ליה אתה לקחת כל השדות ונכנסת תחת ראובן להשתעבד לחובי
וכל זמן שאמנא משל ראובן אלך כלום לא טרחי את לוי שהניח
לי מקום לגבות רצה מלוי גובה כגון אם לא ימנא אלל שמעון משל
לראובן אלא יבירות גובה בינונית מלוי דא"ל לקחת את שעבדי בינונית
שדיני מוטל עליה. ואפי' דאלו לקחה לוי לבינונית או מראובן והניח
אללו יבירות לא היה יכול בעל חוב דראובן לחזור על לוי כדמתן

[גייטן מה:] אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין ואפי' הן יבירות התם הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור רבנן מפני תקון
העולם כל זמן שיש אלל בעל חובו כדי חובו לא יטרופה הוא זבא:
אבל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מנכ טירפא הוא זבא:

דינא
ולא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור רבנן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני חורין ואפי' הן יבירות וקטנה
דלוקח ראובן אגן בהך תקנתא לא ינחא לי כדרכא דב"ק דב"ק (דף טו.) הלכך מצי לפרש בשני שטרות וציומר. מ"ר. ולי נראה כפירוש הקונטרס
דדוקא בשטר א' אבל בשני שטרות ולקח שמעון יבירות באחרונה ולי לקח משמעון אותה שלפני האחרונה אינו יכול לגבות מלוי דא"ל להכי טרחי
וזבני ארעא דלא חייא למיקס קמך דודאי אם היו כולם ביד שמעון האחרונה שהיא יבירות היה מגבה לו וכן אם לקח שמעון עידית
באחרונה ולקח לוי אותה עידית אינו יכול לגבות מלוי אותה עידית מהאי טעמא דלהכי טרחי וזבני ארעא דלא חייא לך דודאי אם היו
כולם ביד שמעון הבינונית והיבירות שלקח לפני האחרונה שהיא עידית היה מגבה לו והיה הרשות בידו כדמפרש טעמא דב"ק (סג) וכן
אם זין לוי בינונית ושכך בינונית יכול לומר הנחתי לך מקום לגבות ממנו אפי' שלקח שמעון בשני שטרות ומיהו יתכן להיות רצה מזה גובה
רצה מזה גובה אפי' בשני שטרות ואפי' שלקח לוי משמעון אותה שלפני האחרונה דענין שהאחרונה עידית והראשונה שלקח לוי בינונית
ולא שבק בינונית דכוותה ולא מצי למימר השתא טרחי וזבני ארעא דלא חייא לך: **רצה** מזה גובה רצה מזה גובה. ואפי' דאמרי'
דאמרי' אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין ואפי' הן יבירות הכא שאני דליכא בני חורין כלל וכולהו
משועבדים ויניהו שהרי זה ה"ב"ח זבא מנכ דראובן:

א) פסחים לא... ג) שם קטן
ק. י"ב קה"ג א' (ג) א' ח' ט'
ע"ש.

מוסף רש"י

ראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות. שמה
יעלנה בעל חוב דראובן
משמעון בשביל חוב
ששיעבדה לו ראובן, ששלם
לו ראובן זה עתה
לשמעון, ולא היו לו נכסים
עוד על דבר אחריות זה
(פסחים לא.) דוקפן עליו
במלוה. שלא היו מעות
לשמעון שפסק על שם זו
ומכר לראובן שטר עליהן
ועשד נכסיו לו עליהן
(סו.) ומת ראובן.
ומכר, וזבא בעל חוב
היורש משמעון ועדין לא
נתן שמעון המעות לראובן
ולא ליתומים ופיסיה
שמעון לבעל חוב דראובן
במעות (סו.) דינא
הוא דעלמא דמי ליה בני
ראובן. אפי' דלכוון
קביל עליה אחריות מכרה
זו אפילו הכי יטיו עליהן
לראובן לנכ על שמעון
ולמר אבון גבך. לא הית
שבק אבון גבך. לא הית
חייב עליו אלא מעות ולא
היה לך ליתן לבעל חוב
ולא לעכבן בשביל אחריות
מכירתך. דמטלטלי דיתמי
לא שיעבדו לבעל חוב
דקרקע על יתומים לא
דלמרי' בעל חוב גובה
אותה בחובת אביהן, משום
דמסיים תל שיעבדא
עליהן, אבל על מעות שלם
היו בעין לו חיל בשביל
ממיה עליהן וכשהן בעין
אין כחן ליה, ובעל חוב
המעות דיימי יתומים לא
הלוה זה כלום (סו.) אמר
רבא אי פיקח אידך. זה
שמעון יעשו ואמר לם
אין לו מעות לפרעו לם
אלא קרקע יש לו ומנכ
לם בחובתם וחזר וגובה
אותם מהם בשביל אחריות
מכירה שקבל אביון עליו,
השתא כי אגבי ליה הא
ארעא איגאלי מילתא דלא
מטלטלי הוא דשביק ליה
אלל קרקע (סו.) יתומים.
בני מלוה, שבק קרקע.
מן הלוה, בעל חוב. של
אביון שמתמי לו אביון
מעות, חזר וגובה אותה
מנכ (רש"י ב"ב קה"ג).
רצה מזה גובה רצה
מזה גובה. רצה מלוי
גובה אותה שיהי דלמרי'
ליה שיעבדי שקלח, רצה
משמעון גובה מיוכרת
דא"ל את בעל דבית דיד
לאן דשקלת טולה נכסי
דראובן (ב"ח טו.) ולא
אמרן. דגובה מלוי, אלא
זון לוי בינונית (סו.).

תוספות ר"ד

אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון שלא
באחריות וחזר שמעון
ומכרה לראובן באחריות
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
לה מניה דינא הוא דאמרי'
שמעון ומפצי לראובן
פי' אתא ב"ח דראובן
שהיה שטרו קודם למכירה
ראשונה שמכר ראובן
לשמעון ואילו בא ומנכא
ביד שמעון ה"ג דהוה
טריף ליה אמר רב"ח
דינא דאזיל שמעון ומפצי
לי שאילו מכרה שמעון